

Motion till riksdagen 2024/25:3020

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Israels ockupation av Palestina

1 Innehållsförteckning

2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Inledning.....	3
4 Gaza.....	4
5 Västbanken.....	6
6 Rättsprocesserna om folkmord och krigsbrott.....	7
6.1 Tortyr och övergrepp.....	8
7 Fred kräver ett fritt Palestina.....	8
8 Risken för eskalering.....	9
9 Sveriges roll.....	9
9.1 Svenskt bistånd.....	10
10 Sanktioner och bojkott.....	11
10.1 EU:s associationsavtal med Israel.....	11
10.2 Bryt alla militära kontakter med Israel.....	12

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ett omedelbart och permanent eldupphör i Gaza och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en internationell kraftsamling mot Israels ockupation av Palestina och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU ska kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för etablerandet av en internationell fredsbevarande och/eller fredsframtvingande styrka under FN-mandat i Gaza och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en ökad internationell civil närvaro i Gaza och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en obehindrad humanitär tillgång till och i Gaza, vilket inkluderar import av all nödvändig humanitär hjälp genom alla landpassager och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt bör agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ställa sig bakom Sydafrikas anmälan mot Israel till den internationella domstolen i Haag för brott mot folkmordskonventionen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja ICC och ICJ så att erforderliga resurser finns för att utreda brott och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen ICC och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för EU och FN bör verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under kriget mot Gaza och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som medlem i FN bör driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Hamas och Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen genom de övergrepp som de gjort sig skyldiga till och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör verka för en deskalering i Mellanöstern och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige skyndsamt ska hörsamma EU-kommissionens begäran om att ta emot svårt sjuka människor från Gaza för vård och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en egen strategi för utvecklingssamarbete med Palestina och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta i EU och FN för att det långsiktiga finansiella stödet till UNRWA ska säkras och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en omfattande bojkott av israeliska varor och tjänster med sanktioner på kommunal, regional, nationell och europeisk nivå i likhet med de sanktioner som Sverige och EU infört mot Ryssland sedan starten av kriget mot Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva i EU att unionen omedelbart suspenderar det nuvarande associeringsavtalet med Israel och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem försvarsattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU och tillkännager detta för regeringen.

3 Inledning

I den här motionen beskriver vi den nuvarande situationen i Palestina med fokus på Israels folkmord i Gaza. Israels ockupation av Palestina har skapat en av världens mest segdragna konflikter. Grogrunden för dagens konflikt härrör från fördrivningen av hundratusentals palestinier som skedde 1948. Sedan sexdagarskriget 1967 har Israel ockuperat Gazaremsan, Västbanken och östra Jerusalem i strid med folkrätten. Förtrycket av palestinier har pågått under decennier och förvärrats av den nuvarande högerextrema israeliska regeringens styre.

Vänsterpartiet står för en tvåstatslösning enligt 1967 års gränser, där både Palestina och Israel existerar som fria och självständiga stater, med full demokrati och frihet för alla dess invånare. Det innebär att vi kräver ett omedelbart slut på Israels ockupation av Palestina inklusive de palestinska flyktingarnas rätt att återvända och ett bortdragande av de olagliga bosättningarna. Fredsprocessen måste återstartas med målet en rättvis fred.

Sedan Hamas brutala attack den 7 oktober 2023 har Israel bedrivit ett intensivt och hänsynslöst krig mot Gaza och dess befolkning. Tiotusentals människor har dödats, skadats eller försvunnit i rasmassorna efter Israels bombningar. Svälten är utbredd, bristen på medicin och sjukvård akut och de humanitära villkoren fruktansvärda. Såväl Hamas attack som Israels folkmord måste fördömas, liksom alla brott mot civila och internationell rätt.

Omvärlden har reagerat splittrat. Även om både länder och andra internationella aktörer har tagit ställning för ett eldupphör har Israel hittills i praktiken tillåtits fortsätta med sin krigsföring utan tillräcklig press från omvärlden. Den 18 september 2024 ställde sig FN:s

generalförsamling bakom en resolution om att Israels ockupation av Palestina ska avslutas inom ett år. Sverige la ner sin röst. Det är en skam hur den svenska regeringen väljer att inte ta ställning för internationell rätt och mot Israels olagliga ockupation av Palestina.

Vänsterpartiet vill se ett omedelbart och permanent eldupphör i Gaza. Omvärlden måste agera med kraftiga sanktioner som tvingar Israel att avsluta sitt krig. Samtliga av Hamas gisslan måste omedelbart släppas, liksom de palestinier som godtyckligt hålls fångna av Israel utan vare sig åtal eller rättegång. All form av tortyr måste upphöra genast. De ansvariga för våldet, på båda sidor, måste ställas inför rätta. Att detta inte är den svenska regeringens ståndpunkt i nuläget är anmärkningsvärt.

Sverige ska verka för ett omedelbart och permanent eldupphör i Gaza. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige har erkänt Palestina som stat. Med erkännandet kommer förpliktelser att stödja en palestinsk statsbildning, särskilt när fler stater nu erkänt Palestina. För att det ska vara möjligt måste Israels ockupation upphöra.

Sverige bör verka för en internationell kraftsamling mot Israels ockupation av Palestina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

För vidare läsning om Israels ockupation av Palestina, se vår motion Israels ockupation av Palestina (mot. 2019/20:135). Läs också vår motion Nordafrika och Mellanöstern (mot. 2023/24:462) för vidare läsning om regionen i stort.

4 Gaza

Gazaremsan motsvarar i storlek den svenska ön Orust men har omkring 2,1 miljoner invånare och räknas till ett av de folktätaste områdena i världen. Den 19 september 2007 definierade den israeliska regeringen Gazaremsan som "fientligt territorium" och beslutade att Israel har rätt att stänga av el- och bränsletillförseln till Gaza som ett svar på palestinska väpnade gruppers raketattacker mot israeliska städer. Sjö-, luft- och landvägar till området stängdes helt – en kollektiv bestraffning i strid med folkrätten. Blockaden av Gaza har fått förödande konsekvenser. Isoleringen har i grunden slagit sönder ekonomin i Gaza och skapat en djup humanitär kris, redan innan Israels nuvarande attacker påbörjades 2023. Skyhög arbetslöshet, akut brist på rent vatten och ett omfattande behov av humanitärt bistånd har varit ett faktum under lång tid. Rörelsefriheten har kraftigt begränsats av ockupationsmakten och det har länge varit nästintill omöjligt att resa mellan Västbanken och Gaza – två delar av samma land.

Israels blockad av Gaza har inte bara varit en oacceptabel kollektiv bestraffning, den har också varit kontraproduktiv. Ingenting tyder på att den skulle ha försvagat Hamas. Tvärtom har människors desperation och hopplöshet lett dem rakt i händerna på terrororganisationen.

Sverige ska, som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU, kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hamas attack den 7 oktober var brutal. Tidigt på morgonen avfyrades tusentals raketer samtidigt som Hamasmedlemmar tog sig över gränsen till Israel. Civila mördades kallblodigt och hundratals människor kidnappades. Ett år efter attacken är fortfarande ett stort antal gisslan tillfångatagna, även om uppgifterna om hur många som fortfarande lever är osäkra.

Hamas terrorvåld måste fördömas. Det finns inga ursäkter för det våld och det dödande tortyr som skedde i kibbutzer som Nir Oz, Be'eri och Kfar Aza nära gränsen till Gaza, på musikfestivalen i Re'im och på andra platser i Israel. De ansvariga för dödandet måste ställas inför rätta.

Vänsterpartiet står stadigt bakom folkrätten. Krigets lagar gäller alla – ett krigsbrott rättfärdigar inte ett annat krigsbrott. Israels svar på attackerna är utan tvekan oproportionerligt och en kollektiv bestraffning som drabbar civila, i strid med den humanitära rätten.

I september 2024 hade över 40 000 palestinier dödats i Gaza sedan Israel inledde sina attacker. Det omfattar bara identifierade personer och det riktiga antalet är sannolikt betydligt högre. Vid samma tid var omkring 75 procent av befolkningen på flykt. Israel har attackerat flyktingläger och områden man tidigare har sagt är ”säkra”. Många familjer har tvingats fly 6–7 gånger eller mer. Det finns inte någonstans att ta vägen.

Krigets narrativ lockar fram brutala övergrepp, tortyr och förnedring. Filmer och bilder visar hur israeliska soldater begår krigsbrott och gör sig lustiga över de palestinier de nyligen har fördrivit eller dödat.

Runt 21 000 barn beräknas vara försvunna, tusentals begravda under rasmassorna, andra begravda i massgravar. Som ett fruktansvärt kvitto på förödelsen har hjälporganisationer tvingats hitta en ny akronym i sitt arbete – WCNSF, Wounded Child No Surviving Family.

Ett stort antal skolor och sjukhus har angripits och förstörts i attackerna. Många av dem har varit direkta måltavlor. Bristen på mat och vatten är nu fullständigt förödande. Den medicinska situationen är oerhört allvarlig. Med kraftigt begränsade resurser tvingas läkare välja vilka barn som ska överleva och vilka som inte ska det. Barn amputeras och kvinnor blir förlösta med kejsarsnitt utan bedövning. Allvarliga sjukdomar sprids i undermåliga flyktingläger.

Ingen annan konflikt har dödat så många FN-medarbetare. Journalister som har försökt rapportera från Gaza dödas och Reportrar utan gränser har konstaterat att enskilda journalister har utgjort måltavlor för vissa av Israels attacker. Trots det har omvärlden kunnat ta del av krigets fasor direkt via sociala medier. Det saknas knappast kunskap om de brutala övergrepp som pågår, ändå tillåts krigsföringen fortsätta.

Just nu pågår förhandlingar om vapenvila. Förutsättningarna för en överenskommelse ser dåliga ut. Men läget i Gaza kan ändras fort och situationen kan te sig annorlunda om bara ett par veckor eller månader. Oavsett om parterna kommer fram till ett avtal är läget mycket skört och det är svårt att se hur fred ska kunna uppnås utan fredsfrämjande insatser. Det internationella samfundet i form av FN har mandat att agera militärt för att tvinga fram fred. Antingen i form av fredsbevarande eller fredsframtvängande insatser. Vilken form en sådan insats ska ta beror på det rådande läget.

Sverige ska verka för etablerandet av en internationell fredsbevarande och/eller fredsframtvängande styrka under FN-mandat i Gaza. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Israel har gjort allt för att begränsa den internationella närvaron i Gaza. Det måste etableras en infrastruktur för humanitär närvaro i Gaza. Sjukvårdspersonal, journalister och hjälparbetare måste få möjlighet att utföra sitt uppdrag. Alla parter måste vidta alla åtgärder för att skydda civila och civil infrastruktur. Humanitär rätt måste respekteras. Civila får aldrig bli måltavlor och det finns inga omständigheter enligt internationell humanitär rätt som kan åsidosätta detta. Israel måste tillåta och möjliggöra för obehindrad humanitär hjälp till Gazas befolkning genom alla landpassager.

Sverige ska verka för en ökad internationell civil närvaro i Gaza. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige ska verka för en obehindrad humanitär tillgång till och i Gaza, vilket inkluderar import av all nödvändig humanitär hjälp genom alla landpassager. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Västbanken

Även om Israels krigföring i huvudsak riktar sig mot Gaza så påverkas även palestinier på Västbanken. Gaza är en viktig del av Palestina och oron över anhöriga, vänner och kollegor i Gaza påverkar vardagen. Men också det direkta våldet och repressionen mot palestinier på Västbanken har ökat.

Israels premiärminister Benjamin Netanyahu styr den mest högerextrema regering som Israel någonsin har haft. Det är en regering som inte bara riktar udden mot det palestinska folket, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer utan också klart och tydligt motsätter sig en tvåstatslösning. Som en direkt följd av valet av den nuvarande israeliska regeringen har våldet från soldater och bosättare på Västbanken ökat drastiskt. Redan innan den 7 oktober 2023 var våldet och dödandet rekordhøgt. Sedan Israels krig mot Gaza inleddes har över 700 palestinier på Västbanken dödats av israeliska trupper och bosättare. Medan världens blickar riktas mot Gaza har israeliska styrkor utfört en våg av dödande, godtyckligt frihetsberövande, krigsförbrytelser, oproportionerligt våld och terror mot befolkningen på Västbanken. Israels säkerhetsminister, den högerextreme Itamar Ben-Gvir, har personligen sett till att beväpna militanta bosättare på ockuperat område.

Samtidigt råder en nästan total straffrihet för de ansvariga. Bland annat Amnesty International har under flera år dokumenterat hur israeliska styrkor använder dödligt våld mot palestinier för att upprätthålla Israels apartheidsystem. Det våldet har nu eskalerat ytterligare.

Genom ett administrativt beslut taget av Israeliska myndigheter i slutet av juni 2024 möjliggjordes nya bosättningar i Jordandalen på Västbanken. Beslutet innebär att mark som tidigare låg under den israeliska militärens kontroll nu betraktas som civil israelisk mark. Israel har därmed tillskansat sig den största landytan på Västbanken på tre decennier. Bosättningarna utgör ett tydligt brott mot fjärde Genèvekonventionen och konstateras vara ett krigsbrott av Internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Sverige bör kraftfullt agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I augusti 2024 genomförde Israel en stor militär offensiv på Västbanken. Hundratals israeliska trupper gick samtidigt in och attackerade ett flertal städer, tillsammans med helikoptrar, drönare och pansarvagnar. Attackerna var de mest omfattande sedan 2002 och Israels utrikesminister Israel Kats uppmanade till evakueringar, liknande de i Gaza. FN fördömde operationen och Europeiska kommissionens vice ordförande Josep Borrell varnade för att operationen inte får utgöra grunden för en utvidgning av kriget. Israels offensiv på Västbanken är ett brott mot internationell rätt och undergräver alla försök till fred. Det eskalerande våldet riskerar att leda till att den palestinska myndigheten bryter samman, vilket skulle få oerhörda konsekvenser för den framtida utvecklingen.

6 Rättsprocesserna om folkmord och krigsbrott

FN har konstaterat att såväl israeliska styrkor som Hamas har gjort sig skyldiga till krigsbrott. I två olika rapporter från den 10 juni 2024 konstaterar FN:s råd för mänskliga rättigheter hur Hamas militära gren, liksom ett antal andra palestinska grupper såväl som den israeliska militären har gjort sig skyldiga till bl.a. mord, sexuellt våld och omänsklig och grym behandling. Man beskriver också hur Israel medvetet har attackerat civila och hur man använt svält som metod för krigsföring.

Sydafrika lämnade den 29 december 2023 in en anmälan mot Israel till den internationella domstolen i Haag (ICJ) för brott mot Folkmordskonventionen. Utredningen pågår fortfarande, men domstolen har meddelat att Israel måste vidta alla åtgärder för att förhindra folkmord. Den 24 maj 2024 beordrade man Israel att stoppa sin militära offensiv i Rafah.

Samtidigt pågår en utredning i ICC om krigsbrott. Anmälan gäller Israels premiärminister Benjamin Netanyahu, Israels försvarsminister Yoav Gallant samt Hamas tre högsta ledare, av vilka bara Yahya Sinwar nu är kvar i livet.

För att någonting ska kunna betraktas som ett folkmord krävs intentionen att utrota hela eller delar av en folkgrupp. Svenska Åklagarmyndigheten beskriver brottet så här: ”Folkmord är vissa handlingar som begås i syfte att helt eller delvis förinta en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös grupp. Exempel på sådana handlingar är att döda medlemmar i gruppen eller att påtvinga gruppen levnadsvillkor som är avsedda att medföra dess fysiska undergång.”

Vänsterpartiet står bakom Sydafrikas anmälan till ICJ och att frågan om folkmord utreds juridiskt. Även att frågan om krigsbrott utreds av ICC. Att en internationell arresteringsorder på Netanyahu utfärdas vore en tydlig markering från ICC. Vänsterpartiet har återkommande lyft vikten av att de båda domstolarna ICC och ICJ tillförs mer resurser så att de har alla nödvändiga förutsättningar att utreda de omfattande brott som har begåtts.

Sverige bör ställa sig bakom Sydafrikas anmälan mot Israel till den internationella domstolen i Haag för brott mot folkmordskonventionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige bör stödja ICC och ICJ så att erforderliga resurser finns för att utreda brott. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Samtidigt står det redan utan tvivel att Israels agerande syftar till att göra Gaza obeboeligt. Genom att framtvunga svält och neka människor de mest grundläggande förnödenheter görs Gaza till en dödsfälla. Det i kombination med uttalanden från höga företrädare för Israel gör det tydligt att man inte bara struntar i om civila kommer till skada, utan att det i sig har ett eget syfte. Bland annat har Israels högerextrema finansminister Bezalel Smotrich uttalat sig för en ”total” förintelse av de palestinska städerna Rafah, Deir al-Balah och Nuseirat. Han har också sagt att palestinier inte finns på riktigt – de är ett fiktivt folk utan vare sig historia eller kultur och att det rätta och moraliska kan vara att svälta två miljoner Gazabor till döds, så länge den israeliska gisslan hålls fångad.

Sedan 2015 är Palestina medlem i ICC. Israel har dock valt att inte ratificera Romstadgan och är därför inte anslutet. Eftersom ICC har rätt att döma personer som begått brott i ett land som skrivit under ICC:s stadgar har ICC jurisdiktion över folkrättsbrott som begås såväl av Hamas som av Israel i Palestina. Även om det inte är nödvändigt för den juridiska processen vore det lämpligt om även Israel anslöt sig till Romstadgan.

Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen ICC. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Israel måste även ta ansvar för de ekonomiska skadorna man åsamkat Gaza. Att bygga upp ett samhälle som så fundamentalt bombats sönder och samman är inte bara mycket omständligt, men också en kostsam process.

Sverige bör inom ramen för EU och FN verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under kriget mot Gaza. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6.1 Tortyr och övergrepp

Under Israels krig mot Gaza har det återkommande kommit rapporter om fruktansvärda övergrepp och tortyr. Människor har fängslats godtyckligt, nekats sina rättigheter och utsatts för brutalt våld i israeliska fängelser. Men också vid Hamas attack den 7 oktober 2023 utfördes bestialiska och tortyrliknande handlingar.

FN:s konvention mot tortyr förbjuder användandet av tortyr och FN:s tortyrkommitté har till uppgift att se till att stater lever upp till det som står i konventionen. Israel har ratificerat konventionen och har därför ansvar att se till att den efterlevs.

Sverige bör som medlem i FN driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Hamas och Israels brott mot tortyrkonventionen genom de övergrepp som de gjort sig skyldiga till. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Fred kräver ett fritt Palestina

I november 2012 röstade FN ja till att ge palestinierna status som observatörsnation. Det var ett viktigt steg mot ett fullvärdigt medlemskap för Palestina. Det dröjde dock tills i år innan man tog nästa steg. Den 10 maj 2024 röstade en förkrossande majoritet i FN:s generalförsamling igenom en resolution som fr.o.m. den 10 september 2024 gav Palestina utökad status i FN. Omröstningen är ett tydligt steg för att föra processen framåt. Sverige avstod i omröstningen. Det gör Sverige till en del av den lilla minoritet av världens länder som inte anser att Palestina kvalificerar sig till ett medlemskap i FN.

Sveriges erkännande av Palestina 2014 innebar att vi var det första landet i EU att göra det. Nu följer andra medlemsländer efter. Norge, Irland och Spanien erkände nyligen Palestina som självständig stat och ytterligare EU-länder har flaggat för att man kommer att gå samma väg. I övriga delar av världen har många länder erkänt Palestina som stat. Ett erkännande av Palestina ger påtagligt bättre förutsättningar för en fungerande fredsprocess. Det är beklämmande att den nuvarande svenska regeringen går i motsatt riktning och visar ovilja att ge reella förutsättningar för Palestina som en självständig stat i fred och frihet.

Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8 Risken för eskalering

Allt sedan kriget började har risken för eskalering varit stor. Regionen har länge präglats av en osäker utveckling och Israels ockupation av Palestina är en särskilt känslig fråga. Ett regionalt storkrig skulle kunna få förödande konsekvenser.

Hur Israel, USA, Iran, Hizbollah, Libanon och olika proxyaktörer kommer att agera framöver avgör den fortsatta utvecklingen. Hittills har en eskalering i större skala kunnat undvikas. Mycket på grund av att parterna inte haft ett tillräckligt stort intresse av en upptrappning. Samtidigt håller en ny våldsnivå på att etableras som det normala.

Israels stora militära operation på Västbanken i augusti måste ses som ett allvarligt hot mot den ömtåliga situationen. Offensiven innebar en allvarlig upptrappning och kan fortfarande komma att få förödande konsekvenser. Dels för de miljontals palestinier som bor på Västbanken, dels för den fortsatta utvecklingen. Ett sammanbrott av den palestinska myndigheten skulle oundvikligen försvåra alla försök till fred.

Med anledning av den kommunikationsutrustning, tillhörande Hizbollahmedlemmar, som detonerade i Libanon och Syrien den 17–18 september 2024 har FN uppmanat ”alla berörda aktörer att utöva maximal återhållsamhet för att förhindra ytterligare upptrappning”. FN:s representanter har vidare konstaterat att sprängmedel i enheterna bröt mot internationell lag och kan utgöra ett krigsbrott.

I skrivande stund pågår förhandlingar om vapenvila i Gaza. Utgången är ännu oklar, men får otvivelaktigt efterverkan på hela Mellanöstern. Det omfattande missnöjet med Netanyahu och hans regering i den israeliska befolkningen är också en faktor som kan komma att påverka utvecklingen.

Sverige bör aktivt verka för en deskalering i Mellanöstern. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Sveriges roll

Sveriges regering har varit anmärkningsvärt undfallande. Trots den akuta situation där ICJ utreder frågan om folkmord och hjälporganisationer saknar ord för att beskriva läget på marken har regeringen konsekvent underlåtit att agera för att få slut på dödandet av civila. Motvilligt röstade man ja till ett eldupphör i FN:s generalförsamling den 12 december 2023 efter att först ha avstått några veckor tidigare. Den 18 september 2024 avstod man att rösta när FN:s generalförsamling med överväldigande majoritet tog ställning för en resolution som kräver ett slut på Israels ockupation av Palestina inom ett år. I stället beskriver den svenska regeringen gång på gång Israels agerande som självförsvar.

Runt om i världen protesterar människor mot Israels brutala krigsföring. Demonstrationer, universitetsprotester, generalstrejker och solidaritetsmarscher är bara några exempel på hur människor visar sitt stöd för ett fritt Palestina och ett slut på attackerna mot Gazas befolkning. Människor samlas i frustration över att världens makthavare inte gör någonting för att få ett slut på mordandet av civila. Så även i Sverige.

Vaga uttalanden samtidigt som man stöttar Israel med pengar och vapen visar ett hyckleri utan motstycke. Den svenska regeringen har inte ens förmått ställa sig bakom ett permanent eldupphör. I stället har man under lång tid stoppat svenskt bistånd till Palestina och samtidigt låtit den svenska Försvarsmakten ingå en miljardaffär med ett israeliskt vapenföretag. De dubbla standarderna är tydliga. Pratet om mänskliga rättigheter tycks inte omfatta alla. Det är den signalen som Sverige skickat till omvärlden.

Israel har gått långt utanför folkrätten med sina attacker mot civila. Om den regelbaserade världsordningen och den internationella rättens principer ska kunna upprätthållas är det centralt att demokratiska stater som Sverige agerar när krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten begås. Det är dags för Sverige och västvärlden att sluta ge sitt stöd till Israels regering och militär.

I maj 2024 begärde EU-kommissionen att medlemsländerna, däribland Sverige, ska ta emot och vårda svårt sjuka patienter från Gaza. Regeringen har nekat denna begäran. Trots att lediga platser finns och trots att vårdgivare självmant hört av sig till regeringen för att erbjuda plats. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att Sverige ska ställa upp.

Sverige ska skyndsamt hörsamma EU-kommissionens begäran om att ta emot svårt sjuka människor från Gaza för vård. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Israel har under sina attacker helt förstört utbildningssystemet i Gaza. Det kommer att få konsekvenser för generationer av palestinier. I Vänsterpartiets motion En politik för studenter (mot. 2024/25:856) ställer vi krav på att regeringen ska uppdra åt svenska lärosäten att arbeta för att bistå palestinska lärosäten att möjliggöra för palestinska studenter i Gaza att studera.

9.1 Svenskt bistånd

Regeringens hantering av det svenska biståndet till Palestina har varit under all kritik. Den 10 oktober 2023 beslutade regeringen att frysa biståndet till Palestina tills vidare. Beslutet omfattar allt utvecklingsbistånd. Samtidigt fick Sida i uppdrag att göra en översyn av allt bistånd, både det humanitära biståndet och utvecklingsbiståndet.

Efter en paus på över fem månader återupptog Sverige utvecklingsbiståndet till Palestina. Det hela har varit en oseriös hantering av biståndsmedel. Partnerorganisationer måste kunna lita på att utlovade biståndsmedel verkligen kommer fram.

Numera ingår Palestina i Sveriges nya strategi för utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika 2024–2027. Trots det innehåller strategin mindre pengar än tidigare. Pengarna ska numera också gå till att uppfylla Tidöpartiernas migrationspolitiska mål – helt i strid med principer om ett effektivt bistånd. Med tanke på det nuvarande läget och behoven vore det önskvärt om Palestina fick en egen strategi för utvecklingssamarbete.

Regeringen bör återkomma med en egen strategi för utvecklingssamarbete med Palestina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det svenska biståndet går till krafter som kämpar mot terror och för demokrati, kvinnors rättigheter och mänskliga rättigheter. Bland annat bidrar svenska biståndspengar till att kvinnor och flickor får hälsorådgivning och kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Biståndet möjliggör projekt som inkluderar både palestinska och israeliska organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter och stärker oberoende media och journalistik. Att som regeringen gjort, strypa biståndet under en påtaglig tid, är en direkt present till Hamas, någonting som även EU:s utrikesrepresentant Josep Borrell konstaterat. I stället för att strypa biståndet, borde Sverige öka biståndet till Palestina ytterligare för att rädda liv, bidra till fred och försvaga extremisternas position.

I stället för att försämra det svenska civilsamhällets möjligheter att bedriva utvecklingssamarbete och bistånd bör den svenska regeringen göra tvärtom. Att stödja civilsamhället, både i Sverige och i Palestina, är viktigt för att främja demokrati, mänskliga rättigheter

och kvinnors rättigheter och kan långsiktigt bidra till att bygga broar mellan människor och bidra till fred. Läs mer i vår motion Folkrörelsebiståndet (mot. 2024/25:63).

I januari beslutade Sida att alla utbetalningar till FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar (UNRWA) skulle stoppas, efter anklagelser om ett antal anställda med kopplingar till Hamas. Utbetalningarna till UNRWA har nu återupptagits, vilket är positivt. Gazaborna är helt beroende av humanitärt stöd. UNRWA är en organisation vars infrastruktur är helt avgörande för andra hjälporganisationer. Utan dem blir man i praktiken beroende av de Hamasstyrda myndigheterna. I stället för att stödja UNRWA:s avgörande arbete har vi gång på gång sett hur regeringsföreträdare smutskastar organisationen och sprider falska påståenden.

Sverige bör arbeta i EU och FN för att det långsiktiga finansiella stödet till UNRWA ska säkras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10 Sanktioner och bojkott

Israel kommer varken att upphöra med sin ockupation av Palestina eller attackerna på Gaza av sig själv. Omvärldens tryck på Israel är det som kan få stopp på folkmordet. Hittills har det internationella samfundet inte förmått kraftsamla för ett ställningstagande som på allvar kan få Israel att upphöra med dödandet.

Nu krävs åtgärder som sätter konkret press. Omvärlden behöver införa skarpa sanktioner mot Israel för att tvinga fram en vapenvila. Det handlar både om sanktioner mot ansvariga individer och ekonomiska sanktioner mot landet.

Sverige ska verka för en omfattande bojkott av israeliska varor och tjänster med sanktioner på kommunal, regional, nationell och europeisk nivå i likhet med de sanktioner som Sverige och EU infört mot Ryssland sedan starten av kriget mot Ukraina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10.1 EU:s associationsavtal med Israel

EU är Israels största handelspartner, och cirka en fjärdedel av all export från Israel går till EU. Israels ockupation av Palestina hade inte varit möjlig utan EU:s förmånliga handelsavtal med Israel eller utan USA:s militära bistånd till landet. Det är bra att Europaparlamentet uttalar sig för en vapenvila, men en förutsättning för att Sveriges och EU:s uttalanden ska göra skillnad är att man också är beredd att sätta tyngd bakom sitt budskap. Israel har kunnat ignorera EU:s kritik mot ockupationen under många år utan att det fått några konsekvenser.

Samarbetet mellan EU och Israel är omfattande och ger EU en möjlighet att sätta press mot Israel att respektera folkrätten. EU:s associationsavtal med Israel innefattar förmånliga handelsavtal som ger det israeliska näringslivet stora ekonomiska fördelar. På så vis bidrar EU till att stärka den ekonomiska basen för ockupationspolitiken och legitimerar därmed de pågående attackerna. Israel ska inte åtnjuta tullfrihet och andra privilegier så länge attackerna mot Gaza och ockupationen av Palestina pågår. Associeringsavtalet mellan EU och Israel är villkorat med respekt för de mänskliga rättigheterna. Israels krigföring innebär att man bryter mot viktiga delar av avtalet. Det bör därför inte längre betraktas som giltigt.

Vänsterpartiet vill se ett förbud av export till Israel av varor som kan användas för fortsätta krigsbrott, liksom ett importförbud till EU av viktiga exportvaror för att försvaga krigsförmågan.

Sverige bör driva i EU att unionen omedelbart suspenderar det nuvarande associeringsavtalet med Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10.2 Bryt alla militära kontakter med Israel

Sverige ska inte vara ett land som indirekt stödjer dödandet av oskyldiga civila. Vänsterpartiet anser att alla militära kontakter med Israel omgående ska avbrytas. Det innebär bl.a. att vi omedelbart kallar hem den försvarsattaché som är stationerad vid den svenska ambassaden i Tel Aviv. Det omfattande besöksutbyte som pågått mellan det svenska försvaret och den israeliska armén ska avbrytas och det svenska försvarets import av krigsmateriel från Israel ska upphöra.

Försvarsmaktens avtal med det israeliska vapenföretaget Elbit Systems måste hävas. Avtalet träffades den 25 oktober 2023 – mitt under bombningarna av Gaza – och innebar köp av krigsmateriel för 1,7 miljarder kronor. Som Israels största vapentillverkare står Elbit nära den israeliska militären. Under hösten ökade Elbit sin produktion uttryckligen motiverat med att de vill stödja Israels krig i Gaza.

Ett annat exempel på samarbeten som måste upphöra är det svenska företaget Aimpoints affärer med den israeliska vapentillverkaren Emtan, vars produkter har gått direkt till israeliska bosättare som attackerat civila palestinier på Västbanken. Beslut om vapenexport fattas i första hand av Inspektionen för strategiska produkter (ISP), men det är helt möjligt för regeringen att fatta beslut när det gäller enskilda länder.

Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem försvarsattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Att strypa vapentillförseln är ett effektivt verktyg för att sätta press på alla parter. I dag förekommer ingen vapenexport från EU till de palestinska parterna, men flera EU-medlemmar exporterar vapen till Israel. All vapenexport från EU-länderna till Israel måste upphöra. Även Sverige exporterar krigsmateriel till Israel. Det handlar i huvudsak om leveranser av produkter som tidigare inte klassats som krigsmateriel. År 2023 exporterades krigsmateriel från Sverige till Israel till ett värde av 17,6 miljoner kronor.

Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Daniel Riazat (V)

Håkan Svenneling (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Isabell Mixter (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

